

[Christmas Møller.]

Ordning giver de bestaaende Partier for stor Magt, saaledes at Muligheden for at danne nye gøres urimelig ringe. Og dèr synes jeg aldrig, man maa glemme, og navnlig synes jeg ikke, at ærede Medlemmer af Partiet Venstre bør glemme, at der kan ikke være Tvivl om, at med Forholdstalsvalgmaaden har man i Dag givet Rørelser og Bevægelser ude i Befolkningen en ganske anderledes Mulighed for at trænge igennem, end vi havde lige op til 1913 eller 1915 eller 1918, hvad man vil, da vi havde Enkeltmandskredssystem.

Med Forholdstalsvalgmaaden med 10000- eller 20 000-Vælgere-Bestemmelsen er Forholdet da dette, at der er givet Rørelser ude omkring blandt Vælgene en ganske anderledes let Adgang, end Bevægelser og Rørelser havde i gamle Dage.

Socialdemokratiets Historie fra 1871 over Valgene i 1884—87 er det bedste Eksempel paa, hvor overordentlig vanskeligt denne Bevægelse i de første 10—15 Aar af sin Levetid havde ved at trænge igennem. Hvis der havde været Forholdstalsvalgmaade dengang, saaledes at nogle Tusinde Vælgere kunde have anmeldt et Parti, havde Stillingen været langt, langt lettere.

Sandheden er derfor det modsatte af det, der siges, nemlig at ogsaa de Partier, som gaar ind for dette Forfatningsforslag, har stillet sig paa et saadant Standpunkt, at der gives en meget rimelig Adgang til nye Partidannelser, ja, jeg tør oven i Købet med de allersidste Erfaringer for Øje sige, at man ikke fra nogen Side har Grund til at beklage sig.

Med Hensyn til Landslisterne siger man, at det bliver Hovedbestyrelsen eller meget faa Personer, som kommer til at udpege de paagældende. Ethvert Parti maa jo selv om, hvorledes de vil gøre det. Der er blot det at sige til det, at hvis der virkelig er en saa stærk Modstand imod, hvad der sker i et Parti, vil 20 000 Vælgere kunne danne et nyt og opstille en Landsliste. Jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch om, at det vil være rimeligt i Valglovsudvalget at overveje Spørgsmaalet om, hvorledes de Vælgere, der skal anmelde Listen, skal give sig til Kende.

Jeg skal dernæst gøre en enkelt Bemærkning med Hensyn til Udformningen af den kirkelige Paragraf. Jeg vil gerne først sige, at det er en lille Smule ejendommeligt, at Det konservative Folkepartis Repræsentanter skal høre Bebrejdelser for det Arbejde, de har udført angaaende den kirkelige Paragraf. Jeg kunde næsten fristes

til at spørge, om man da hellere vilde have, at vi blev staaende ved det gamle. Det tror jeg ikke, man vil. Mine Ord er ikke rettet til det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, men til anden Side.

Dernæst vil jeg sige, at jeg tror ikke, der er nogen, der i de 10 Aar, hvori det kirkelige Udvalg har siddet, har opdaget nogen særlig varm Interesse f. Eks. fra Partiet Venstre for at faa et Resultat paa dette Omraade. Hvis jeg tager fejl, kan jeg jo oplyses derom.

Det er jo let nok, naar man vil formulere en Paragraf, da blot at tage, hvad andre har udarbejdet, saaledes som det ærede Mindretal gør det. Det er der ingen Kunst ved, det kræver kun en Smule Behændighed. Det, der er Kunsten — det vil en Realitetspolitiker som det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen give mig Ret i —, er ikke blot at demonstrere et Standpunkt, det er at faa noget ud af Standpunktet. Jeg mener, at vi af det, der er foregaaet i denne Sag, kan se, hvor vanskeligt det er at formulere saadanne Bestemmelser nøjagtigt saaledes, som man gerne vil have dem.

Efter Paragraffen, som den her er formuleret, skal Biskopperne spørges. Det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen er ikke helt tilfreds dermed, men jeg vil gerne gaa videre, saaledes at ikke blot Biskopperne skal spørges. I den afgivne Kommissionsbetænkning har Flertallet, altsaa de tre Partier, gjort den Bemærkning til § 73, at der er Enighed om, at „Lovgivning om Folkekirkens forfatningsmæssige Stilling ikke bør ske, uden at Lejlighed er givet de bestaaende kirkelige Organer til at udtale sig om denne Lovgivning.“ Det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen sætter større Pris paa Udtrykket „Organer“ end paa den Formulering, det har faaet i Forslaget, og jeg har egentlig ogsaa Indtryk af, at den højtærede Statsminister synes, at det, vi lavede i Forfatningskommissionen, var bedre — det er jo heller ikke saa underligt.

Efter det, vi har sagt i Forfatningskommissionen og for saa vidt ogsaa i dette Ændringsforslag, er det ligetil, at det Arbejde, vi vil gøre paa dette Omraade under Sagens videre Behandling, vil komme til at foregaa ikke paa et Demonstrationsgrundlag — jeg synes, det ærede Bondeparti paa den Maade er kommet meget let til det —, men saaledes, at man søger at faa en Ordning frem, som alle vi, der her staar sammen, kan være enige om, og som kan være saa god for Kirken som muligt.

Jeg er taknemmelig for, at det ærede Medlem Hr. Brorsen ikke gjorde noget For-